

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 24/12410

Cena: Posamezna št. L 25
Naročnina: Mesečna L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto V. - Štev. 12

Gorica - 19. marca 1953 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Kaj obeta novi verski zakon v Jugoslaviji

1.

Versko-kulturni boj med režimom in katoliško cerkvijo v Jugoslaviji je dosegel svoj višek z enostranskim odločitvijo diplomatskih enot, med Beogradom in Vatikanom na eni strani ter z imenovanjem nadškofa Alojzija Stepinca za kardinala na drugi. Vse to se je dogodilo ob koncu preteklega leta. Dokumenti iz tega boja so diplomatska nota Državnega tajništva z dne 15. dec. 1952 in pa Spomenica jugoslovanskih škofov poslana Titu s konference v Zagrebu ob koncu septembra 1952, katero so mu naknadno delegati škofov izročili tudi osebno ob audienci dne 9. jan. tega leta. Od tega časa naprej opazujemo, da se je ozračje nekoliko pomirilo. Časopisna kampanja, ko so prej dan za dnem napadali sedaj tega sedaj onega duhovnika ali škofa, je nekoliko ponehala. Potem ko so časopisi izčrpali v protivatikanski gonji ob imenovanju msgr. Stepinca za kardinala vse motive, je nastalo nekako zatišje. To zatišje so prekinili le dvakrat, prvič v prvi polovici februarja, ko so objavili osnutek novega zakona o pravnom položaju verskih skupnosti v Jugoslaviji, in drugič ob kongresu Socialistične zveze delovnega ljudstva (Ljudske fronte) v Beogradu v drugi polovici februarja. Na tem kongresu je imel Edvard Kardelj glavni referat, v katerem je dal nekaj važnih izjav tudi glede verske politike jugoslovanskega režima. Ker so Kardeljeve izjave prišle po objavi zakonskega osnutka, menimo, da moramo tudi določila tega slednjega razlagati v luči ministrovih izjav. Bodisi zakonski osnutek kakor tudi izjave ministra Kardelja vsebujejo nekaj novih elementov, ki je prav, če si jih ogledamo. Opozarjamo pa, da je zakonski načrt šele v stadiju preučevanja in da ga mora odobriti zvezna skupščina. Do tedaj se lahko tudi kaj spremeni, kljub temu je značilen za novo nastajajoči verski položaj v Jugoslaviji.

NOVI ZAKONSKI OSNUTEK

Zakonski osnutek ima 30 členov in je njegov namen, dati izvršnim organom republike neko zakonsko osnovo za postopanje do verskih skupin v državi, istočasno pa dati verskim skupinam neko zakonsko zaščito, ki je do sedaj niso imele. Do tega so prišli na podlagi izkušnje, ki jo Kardelj takole navaja:

»Za Socialistično zvezo in za njene člane so verska čustva zasebna zadeva posameznikov. V vrstah Socialistične zveze morejo biti tako ateisti kakor tudi ljudje, ki verujejo in ki pripadajo raznim konfesijam. Vsakdo ve, da verska čustva niso bila pridobljena pred nekoliko leti ali desetletji; ta pojmovanja so globoko zasidrana v družbenih pogojih, v katerih živi danes naše človeštvo, izoblikovala pa jih je tradicija mnogih in mnogih stoletij. Živela bodo še dolgo. V vsakem primeru bo družbeni razvoj sam, oziroma razvoj njegovih materialnih sil tisti činitelj, ki bo prinesel v tej zadevi končno odločitev in ne politični ali idejni forumi, kakršni koli bi bili.« (Slov. poroč. 24. 2. 1953).

Jugoslovanski komunisti so torej spoznali, da je vera dejstvo, katerega ni mogoče uničiti v dobi ene petletke; dalje da je vera za notranje politični položaj važen činitelj, s katerim je treba računati. Zaradi tega so začutili potrebo, da po prelomu s kominformom dajo neko novo pravno podlago odnosom med vero in državo, novo pravno osnovo, ki ne bo več kopija sovjetske. Za-

to je bilo nujno, da tudi v tem oziru napravi beograjski režim korak naprej. Napravil ga je ravno z novim zakonskim načrtom.

Ta se začne s slovesno izjavo, da državljani FLRJ uživajo popolno svobodo vesti in da pred zakonom uživajo vse veroizpovedi enake pravice. To je Kardelj takole pojasnil: »Ustavni red naše države je prav tak, da zagotavlja ljudem svobodo vesti: ateistom, da branijo svoja pojmovanja, vernikom pa, da branijo svoja. Ustava jamči vernikom svobodo v njihovih verskih zadevah, ateistom pa, da jim nihče ne more vsiljevati niti verskih pojmov niti kakršne koli obveznosti do Cerkve in religije.« Zato pravi osnutek: »Izpovedovanje vere zasebna stvar državljanov«.

POUK KRŠČANSKEGA NAUKA

Toda izpovedovanje vere brez verskega pouka je nesmisel. Zato določa zakon: »Da se zagotovi svoboda vesti, je pouk na šolah laični in temelji izključno na svobodi duha ter pridobitvah znanosti. V šolah je prepovedan vsak verski pouk ali kakršno koli pridiganje verskega prepričanja ali naziranja.«

To se pravi, da bo šola od sedaj naprej javna učilnica ateizma za vse otroke, tudi za otroke vernih staršev, ker tako zahteva »svoboda vesti«. Vendar zakon določa, da bodo

smeli učiti verouk v cerkvah. »Verski pouk v cerkvah je svoboden in zanj ni potrebna nobena prejšnja odobritev.« Člen 23 določa nadalje: »Verski pouk se opravlja v cerkvah in v hramih ali drugih javnih prostorih, ki so z njimi v zvezi. Verskega pouka pa ni mogoče opravljati v zasebnih stanovanjih.«

Torej svoboda vesti ima takoj svoje omejitve: v šoli, ki so jo dolžni obiskovati vsi otroci, se sme ateizem učiti kot državna vera za vse otroke brez omejitve; krščanski nauk pa se sme učiti samo v cerkvi, izven šolskih ur, če je dana za to odobritev staršev in pristanek otroka (člen 25).

Zakon pa ne predvideva nobenega določila glede tiskanja verskih učbenikov (katekizmov, molitvenikov, itd.). Do sedaj je to zaviselo od dobre volje ljudskih oblasti, ki so včasih dale na razpolago papir, največkrat pa ne. Tako ostane tudi za naprej in svoboda poučevanja krščanskega nauka v cerkvah bo le kot zlomljeno toporišče brez sekire.

Vsekakor pa pomeni tudi novi zakon neko izboljšanje v primeru z dosedanjim prakso, ko so morali duhovniki prositi za predhodno dovoljenje, če so hoteli učiti nauk v cerkvi. Kot znano, tega dovoljenja nekateri duhovniki dalj časa niso mogli dobiti. Smo pa še vedno daleč daleč od one verske svobode, ki jo uživa Cerkve, ne rečem v Italiji, temveč v Franciji in v ZDA. O tem se bomo še bolj prepričali prihodnj.

Umrl je grobar češkoslovaške svobode KLEMENT GOTTWALD

Predsednik češkoslovaške ljudske republike Klement Gottwald je devet dni po Stalinovi smrti sledil svojemu nepozabnemu mojstru in učitelju. Predzadnji ponedeljek se je udeležil Stalinovega pogreba v Moskvi, v soboto pozneje je že ležal na mrtvaškem odru. Govori se, da se je podal v Moskvo že težko bolan. To mnenje potrjuje dejstvo, da je bil njegov govor, ki ga je držal ob prilični Stalinove smrti po praškem radiu težko razumljiv. V Moskvi je vladal na dan Stalinovega pogreba izredno hud mraz, poleg tega je moral ostati tov. Gottwald ves čas večminutnega uradnega molka nepokrit. Vse to je najbrže pripomoglo, da se je vrnil domov hudo bolan; dobil je pljučnico in vnetje rebrne mrene. Kljub skrbni asistenci devetih, od partije določenih zdravnikov, med katerimi sta prišla dva celo iz Sovjetske zveze, se je njegovo zdravstveno stanje vedno bolj slabšalo, dokler ni v soboto ob 11. uri zjutraj nastopila smrt.

Klement Gottwald se je rodil leta 1896 v moravskem kraju Delice. V mladosti se je učil kolarstva. Udeležil se je prve svetovne vojne, najprej na ruski, pozneje na italijanski fronti. Še mlad se je začel baviti s politiko ter postal kmalu vnet pristavec ruskega boljševizma. Med drugo svetovno vojno je zbežal v Sovjetsko zvezo, kjer je ostal do konca vojne. Po zadnji vojni je postal nesporni gospodar češkoslovaške partije. S svojo spretno taktiko je pripomogel, da so komunisti zasedli polagoma vse vplivne položaje v češkoslovaški vladi ter zadali l. 1948 Masarikovi in Beneševi demokratični republiki zadnji milostni udarec.

Klement Gottwald je v prvi vrsti odgovoren za vse moralno in gospodarsko gorje, v katero je vrgel boljševizem svobodno in gospodarsko cvetočo češkoslovaško državo. Odgo-

voren je za vsa preganjanja čeških in slovaških katoličanov, odgovoren za smrt Slanskega, Clementisa in ostalih devetih njihovih tovarišev. Kljub vsej svoji zvestobi tov. Stalinu, je bil zadnje čase, kakor pravijo, v nevarnosti, da ga zadene ista usoda, ki jo je bil pripravil Slanskemu. Njegove nekdane izjave, da bo češkoslovaški komunizem nekaj čisto drugega kot ruski boljševizem, so postale zelo nevarno orožje v rokah njegovih osebnih sovražnikov.

Morda je sedanja smrt prihranila tov. Gottwaldu smrt na vesalih, ni pa popolnoma izključeno, da so njegovi sovražniki porabili njegovo sedanje bolezen ter ga poslali predčasno na drugi svet, v katerega najbrže ni veroval ali v katerega bi vsaj kot pravi komunist ne smel verovati. Tudi te možnosti ne izključujejo poznavalci sedanjih češkoslovaških razmer.

Češkoslovaško ljudstvo nima nobenega razloga, da bi žalovalo za njim. Gorje, ki ga je pod njegovim vladanjem zadelo, se ne da popisati. Češko in slovaško ljudstvo se je ob njegovi smrti oddahnilo, akoravno ve, da ne more od njegovega naslednika, pa naj bi bil to Zapotoček ali Široki, nič dobrega pričakovati. To ljudstvo ve le to, da je umrl grobar češke in slovaške svobode in glavni povzročitelj vsega zla, ki ga je komunizem prinesel svobodoljubnemu in vernemu češkoslovaškemu narodu.

POLITIČNA KOMISIJA ZDRUŽENIH NARODOV je sprejela predlog o povrnitvi grških vojnih ujetnikov v domovino. Proti predlogu so glasovali zastopniki sovjetskega bloka. Ti grški vojaki so prišli v ujetništvo za časa grške civilne vojne. Kominformistične države nočejo o kaki vrnitvi ničesar slišati.

Stalinov naslednik

Komaj je Stalin zatisnil za vedno svoje trudne diktatorske oči, so se zbrali glavni boljševiški oblastniki na sejo ter si razdelili med seboj najvišje službe v stranki in državi. Za predsednika ministrskega sveta in s tem za Stalinovega naslednika je bil imenovan Jurij Maksimiljanovič Malenkov, za prve predsednikove namestnike pa tov. Berja, Molotov, Bulganin in Kaganovič. Poleg tega je dobil Berja notranje, Molotov zunanje, Bulganin pa vojno ministrstvo. Predsednik Vrhovnega sovjeta in s tem državni poglavar, ki pa nima v Sovjetski zvezi nobene odločujoče oblasti, je postal maršal Vorosilov. Višinskemu so vzeli zunanje ministrstvo ter ga določili skupaj z Malikom za prvega namestnika zunanjega ministra; obenem so ga imenovali za stalnega zastopnika Sovjetske zveze pri Združenih narodih. To je le nekaj sprememb, ki so jih izvršili boljševiški oblastniki več ali manj prijateljsko med seboj in ki jih je Vrhovni sovjet, to je boljševiški parlament že potrdil.

Malenkov se uveljavlja

Kar se je na splošno pričakovalo, to se je tudi zgodilo: Jurij Maksimiljanovič Malenkov je postal novi gospodar Sovjetske zveze. O njegovi mladosti ni veliko znanega. Rodil se je 1902. leta v Orenburgu na uralskih stepah, blizu meje med Evropo in Azijo. Ko je l. 1917 izbruhnila boljševiška revolucija, je pohajal neke srednje šole, a kmalu je obel sil šolo na klin ter vstopil v boljševiško vojsko. Leta 1920 je postal član komunistične stranke ter je bil dodeljen kot politični komisar nekemu bataljonu rdeče vojske. Kmalu je postal komisar polka, nato brigade ter po treh letih celo komisar za vso vzhodno turkستانsko fronto. Po končanih bojih se je vpisal na višjo tehnično šolo v Moskvi ter odlično napravil izpite. Prav tako odlično je opravljal svojo službo kot tajnik komunistične celice na tehniški. Zaradi njegove boljševiške gorečnosti ga je določil tedanji glavni tajnik komunistične stranke Jožef Stalin za svojega osebnega tajnika. Tov. Malenkov se je pod Stalinovim pokroviteljstvom dvigal vedno više in više: kmalu je postal član Centralnega komiteja komunistične stranke, član mogočnega orkibiroja in l. 1946 član politbiroja. Zadnje čase je imel kot član politbiroja osebno nadzorstvo nad sedmimi milijoni članov sovjetske komunistične stranke ter je posredno odločal o življenju in usodi 200 milijonov prebivalcev Sovjetske zveze.

Njegov značaj

Glavna lastnost novega moskovskega diktatorja je brezobzirnost. Z ljudmi ravna kot s stroji in v stroje in robote bi najrajši spremenil vse ljudi ogromne Sovjetske zveze. Pri delu za doseg svojih namenov ne pozna nobenega sočutja. Ko je postal med drugo svetovno vojno načelnik vse sovjetske vojne proizvodnje, je pokazal, da ne pozna nobenega opravičila za neuspeh. Na njegovo povelje so pošiljali delavce za najmanjši prestopok v Sibirijo. Isto se je zgodilo z raznimi tovarniškimi ravnatelji, ki niso mogli vsled pomanjkanja surovin doseči predpisane proizvodnje. Malenkov jih je obtožil kratko malo saboterstva ter dal mnoge izmed njih ustreliti.

Še bolj brezobzirnega se je izkazal, ko mu je politbiro naročil, naj poskrbi za čistost Stalinovih načel v stranki. Malenkov je dal odstraniti vse ljudi, ki so se upali še nekoliko misliti z lastnimi možgani. Pri tem je dal ustreliti celo svoje prijatelje iz otroških let.

Ta brezobzirnost mu je pridobila naklonjenost Stalina, tako da so ga smatrali zadnja leta za najresnejšega kandidata za Stalinovo nasledstvo, čeravno bi šla ta čast bolj zaslužnemu Molotovu ali Vorosilovu ali celo Berju. Sicer pa je jasno, da ni Malenkovo stališče povsem trdno in da nam prinese morda že bližnja bodočnost kake spremembe v tem oziru. Najbolj nevaren mu je Lavrentij Berja, ta rdeči krvnik Sovjetske zveze, ki ima kot notranji minister vso javno in tajno policijo pod svojim nadzorstvom.

Od novega sovjetskega diktatorja svet ne more pričakovati kakega olajšanja sedanjih napetih mednarodnih razmer, akoravno je Malenkov že parkrat poudaril svoje miroljubne namere. Saj je isto željo po miru poudarjal tudi Stalin, ne da bi z enim samim dejanjem pokazal, da mu je svetovni mir res pri srcu. Toda o Stalinu vemo vsaj to, da ni gnil hladne vojne do skrajne napetosti, oziroma da pri vsej napetosti ni napravil koraka, ki bi lahko sprožil tretjo svetovno vojno. O Malenkovu pa tega še ne moremo reči. Zanimive so njegove besede, ki jih je izrekel l. 1949, ko je na svoje lastno vprašanje: »Kaj nas uči zgodovina?« odgovoril sam sebi: »Prva svetovna vojna je prinesla zmago velike oktobrske revolucije v naši deželi. Druga svetovna vojna je prinesla vlade ljudskih demokracij v srednji in jugovzhodni Evropi in zmago velikega kitajskega naroda. Ali je možno po vsem tem še dvomiti, da bi postala tretja svetovna vojna grob svetovnemu kapitalizmu?«

Tako sodi o tretji svetovni vojni novi sovjetski diktator, ta majhni, debelušni možak z mrzlimi očmi, debelimi ustnicami in voščnim obrazom z dvojno brado, ki ljubi, kakor poročajo, francosko kuhinjo in drage ruske cigarete in ki se vozi v limuzini, varni pred krogli, in v spremstvu oklopnega avtomobila.

Kratke novice

V VARNOSTNEM SVETU ZDRUŽENIH NARODOV so se vršile volitve novega glavnega tajnika. Kanadec Lester Pearson je dobil devet glasov od oddanih enajstih glasov. Proti izvolitvi je postavil sovjetski zastopnik Zorin svoj veto, zaradi česar je izvolitev neveljavna. To je že 58. veto, ki se ga je poslužila Sovjetska zveza v Varnostnem svetu, kjer morajo biti vsi predlogi sprejeti enoglasno od vseh petih stalnih članov varnostnega sveta, med katerimi je poleg nacionalistične Kitajske, Francije, Velike Britanije in Združenih držav Amerike tudi Sovjetska zveza.

VSLED NEZAUPNICE, ki jo je japonska zbornica izglasovala sedanji vladi, je ministrski predsednik Jošida razpustil sedanjo zbornico ter določil nove volitve za 19. april. Nezaupnico je zakrivilo 22 liberalnih poslancev, ki so pred glasovanjem izstopili iz Jošidove liberalne stranke ter glasovali za nezaupnico, ki je bila izglasovana z 229 proti 218 glasovom.

Peta postna nedelja

Iz svetega evangelija po Janezu
(8, 46-49)

Tisti čas je govoril Jezus judovskim množicam: »Kdo izmed vas mi more dokazati greh? Če vam govorim resnico, zakaj mi ne verujete? Kdor je iz Boga, božje besede poslušajo. Zaradi tega jih vi ne poslušate, ker niste iz Boga.« — Judje so mu tedaj odgovorili: »Ali ne govorimo prav, da si Samarijan in da imaš hudobnega duha?« — Jezus je odgovoril: »Jaz nimam hudega duha, ampak častim svojega Očeta in vi mi čast jemljete. Jaz ne iščem svoje časti; je, kateri jo zahteva in sodi. Resnično, resnično, povem vam: Če kdo moj nauk spolni, ve-komaj ne bo videl smrti.« — Judje so mu torej rekli: »Zdaj smo spoznali, da imaš hudega duha. Abraham je umrl in preroki, in ti pra-

viš: »Če kdo moj nauk spolni, ve-komaj ne bo okusil smrti.« Si mar ti večji ko naš oče Abraham, ki je umrl? Tudi preroki so umrli: koga sam sebe delaš?« — Jezus je odgovoril: »Ako bi jaz častil sebe, bi moja čast ne bila nič. Moj oče je, ki me časti, o katerem vi pravite: naš Bog je; pa ga ne poznate, a jaz ga poznam. In ako bi rekel, da ga ne poznam, bi bil podoben vam, bil bi lažnik. Toda poznam ga in njegovo besedo spolnjam. Vaš oče Abraham se je silno veselil, da bo videl moj dan; videl ga je in se vzradoval.« — Judje so mu torej rekli: »Še petdeset let nimaš in si Abrahama videl?« — Jezus jim je rekel: »Resnično, resnično, povem vam: Preden je bil Abraham, sem jaz.« — Tedaj so pobrali kamne, da bi jih vanj vrgli. Jezus pa se je skril in odšel iz templja.

Marijino oznanjenje - dan krščanskih mater

Petindvajsetega marca obhajamo praznik Marijinega oznanjenja; spominjamo se, kako je angel Gabrijel oznanil Mariji najvišjo čast, ki jo je kdaj dosegla kaka žena, da bo namreč postala mati Sina božjega. S tem se je za Marijo začela njena sreča in njeno trpljenje. Srečna je bila Marija, kakor le more biti kaka mati na tem svetu: Mati svetega veselja. Trpeča je bila čez vse žene in matere: Mati sedem žalosti.

Že nekaj let sem se je udomačila navada, da praznujemo praznik, ki je začetek materinstva Marijinega, kot praznik naših mater. Saj je tudi njim materinstvom sreča, a tudi vir skrbi in žalosti: zakaj sreča je materinstvo in je tudi trpljenje.

Srečne so naše matere, vsaj mnoge. Koliko srčnega veselja ob vseh skrbih užije marsikatera mati ob svojih otrocih. Ob majhnih, nedolžnih — ali ne govori, kadar jih gleda pred seboj, vse še tako nezmožne, a vendar tako vdane, tako ljubeče matere, materi se tako srečno smehljajoče, ali ne govori lahko s pesnikom tudi ona: »Nebo odprto se mi zdi — kadar se v tvoje ozrem oči — kadar priznava nasmeje se — kar sem prebila, pozabljen je.« In pozneje — ako vidi, kako se otroci lepo razcvetajo, kako vzorno žive po njenih naukih in volji božji, ali ni to najvišja radost, največja čast in kras materin? Taka mati lahko s srečnim ponosom pokaže na svoje otroke in reče kakor rimska kneginja Kornelija: To so moji biseri!

In ali niso otroci marsikateri materi edino veselje, edina tolažba v življenju?

Seveda, da bodo otroci taki, materi veselje in sreča, jih je treba z božjo pomočjo take vzgojiti. Sami od sebe ne bodo taki. Še manj ob slabih vzgledih. — V Nemčiji imajo ponekod to lepo navado: Kadar pride mati z otrokom k vpeljevanju, vzame duhovnik otroka iz njenega naročja, stopi k oltarju in dvigne drobno dete visoko gor h križu ter ga Bogu daruje. Pri nas te lepe navade ni. A matere, darujte same svoje otroke Bogu, ko jih nosite pod srcem; darujte jih Bogu vsak dan po porodu; darujte, izročite in priporočite jih Bogu zlasti mnogokrat, če se morajo ločiti od vas in morajo ven na življenja daljne, nevarne steze in ceste. Če jih bo Bog čuval, Bog vodil, smete upati, da boste ob dobrih otrocih — srečne matere!

A matere so tudi mučenice. Zakaj sreča je materinstvo in trpljenje je. mučenice, telesne, tudi velike srčne mučenice, če se jim mož odtuji, če se jim otroci pokvarijo in izpričijo. Mučenica je mati ob porodu, mučenica prva leta otrokova. Vsaka izmed vas, matere, je v večji ali manjši meri okusila te bridkosti, in čim revnejša je katera, tem bolj je občutila te skrbi in težave, to mučeništvo materinstva... Naj bi otroci tega nikoli ne pozabili! A pozabijo

tako radi, da jih mora Sveti Duh v svetem pismu resno opominjati: »Sin, hčerka, bolečin svoje matere nikar ne pozabi!« Naj bi se vsi otroci, majhni in veliki, zlasti zdaj ob materinskem dnevu prav živo spomnili vseh bolečin, vsega trpljenja, vseh skrbi, ki jih je mati z njimi in zanje imela. In naj bi poskušali danes in te dni povrniti materi vse to vsaj nekoliko — popolnoma tako ne morejo — s tem večjo ljubeznijo.

Praznik vaše mogočne zavetnice, Matere Marije, in vaš praznik je 25. marec, blage slovenske matere. In ta vaš dan vam pravim v imenu vaših otrok: »Hvala vam tisočera za vso ljubezen, za vso skrb, ki ste nam jo skazovale; za ves trud, za vse trpljenje, ki ste ga z nami imele. Prosim vas, odpustite nam, ker vemo, da smo vas le prevečkrat žalili. — Molite za nas, da ostanemo vaši pridni otroci in dobri otroci Očeta nebeškega in božje Matere Marije. — Učite nas, svarite nas, varujte nas hudega, še za naprej!«

Dijaško vprašanje - silno važno

Dijaško vprašanje je silno važno, ker iz dijakov pridejo učitelji, profesorji, znanstveniki, duhovniki, redovniki, misijonarji, razni kulturni delavci na vseh poljih človeškega dejstva. Gre za to, ali bomo imeli vzorne katoliške inteligente, ki bodo narodu lep zgled krščanskega življenja in ki bodo svoje delovanje uravnavali po naukih katoliške Cerkve. Zato je potrebno, da se zavzamemo za dijake, da jih ohranimo dobre in da bomo iz njih dobili dobre duhovnike, katoliške učitelje in profesorje, katoliške znanstvenike in razne kulturne delavce. Ako pustimo dijaško vprašanje v nemar, potem ne bo duhovnikov, ne bo katoliških inteligentov, ampak bo vsa inteligenca brezbožna, protibožna ali vsaj versko popolnoma brezbržna.

Komunisti se silno trudijo, da napravijo ves svet brezverski. V ta namen se poslužujejo vseh mogočih sredstev. Največ nade polagajo na brezversko vzgojo mladine. Nastajajo novi poganski narodi.

NOVI POGANSKI NARODI

Poganstvo se širi zlasti za jeklenim zastorom. Vsi narodi, ki so prišli pod komunistični jarem, se antikomunistično pogonjajo. Komunisti odločno antikomuniste pobijejo ali jih pošljejo na prisilno delo, kjer žalostno končajo tek življenja. Kmeti se razlastili, vzeli so jim premoženje. Družine so razbite, velikokrat so očetje ločeni od družin, otroci pa oddani v državne domove in v državne šole, da se tam odtujijo veri in staršem ter da se vzgoje v brezbožnosti in razbrzdanosti.

Komunistične mladinske zveze so stebel komunistizma. V Rusiji in sploh za jeklenim zastorom jim pravijo »pionirji«, drugod jim pa pravijo »rdeči hudičiki«. Iz teh pionirjev nastajajo novi poganski narodi. Vse šolstvo in sploh vse življenje je v službi komunistizma. Razen tega imajo še posebne tečaje, nižje šole, srednje šole, večerne šole

Sv. oče ameriškim otrokom

Sv. oče je poslal 22. februarja otrokom v Ameriki posebno poslanico, ki je bila prečitana po radiu. V njej sveti oče omenja, da mu zdravniki, zaradi influence, ki ga je napadla, niso dovolili, da bi jim smel govoriti po radiu. Zahvaljuje se jim za darove in pomoč, ki so jo zbrali za svoje sovrstnike v Evropi. Kakor doslej tudi letos otroci v Evropi potrebujejo pomoči. Zato sveti oče vabi ameriške otroke naj bodo tudi letos tako darežljivi kot prejšnja leta. Tudi letos je potreba velika. Naj zato tudi letos žrtvujejo za svoje sovrstnike tako v materialnih dobrinah kot v molitvi. Zlasti naj se spomnijo ubogih otrok v Belgiji, na Holandskem in Angleškem, ki so sedaj zaradi poplav v bedi in brez strehe.

Za vse pa naj molijo skozi ves postni čas vsaj eno zdravo Marijo na dan. Tej naj vključijo svoje male žrtvice in ubogljivost in čisto prejetje svetega obhajila. Na koncu prosi sveti oče, naj se otroci spomnijo v molitvah tudi njega ter podeljuje vsem svoj apostolski blagoslov.

Jezuiti in misijoni

Po statističnih podatkih, ki jih je zbral dnevnik »La Croix« so jezuiti tisti red, ki je dal največ misijskih poklicev. 5281 jezuitov, to je ena šestina vseh jezuitskih redovnikov, sedaj deluje v misijskih deželah. Jezuiti vodijo 57 misijonov, ki so raztreseni od Alaske do Karolinskih otokov in Marshalskih otokov, v Ameriki, Aziji in Afriki. Številni teh misijonov so dosegli tako stopnjo razvoja, da so postali neodvisna ozemlja.

Mučeniška Kitajska

Pri svojem prihodu v Rim je tajnik apostolske nunciature na Kitajskem msgr. Martin Gilligan podal izjavo tele vsebine: Onim, ki trdijo, da na Kitajskem ni preganjanja vere, pričajo nasprotno krvaveča trupla škofov, duhovnikov, redovnikov in redovnic ter katoliških Kitajcev, ki so pripravljeni umreti za Cerkev. Trenutno je okrog 300 duhovnikov v kitajskih komunističnih ječah, nad 200 pa jih je zaradi mučenja po ječah in zasljevanjih umrlo od leta 1945. Vsa ta dejstva odločno zani-kajo, da ima nova Kitajska samo namen odstraniti tujce, priča pa tudi, da so bili kitajski katoliki vselji, kadar se niso hoteli podati komunističnemu režimu in niso hoteli biti člani odpadniških cerkva, mučeni in siloma odstranjeni. To ni le »cerkev v molku«, je naravnost zavesa molka, ki je nad Kitajsko, ker ni svobode besede. Toda Cerkev na Kitajskem ni v molku. Klic žive vere kitajskega katolici-zma se dviga močno proti nebu, zakaj Cerkev tam je živa, močno živa prav zato, ker je preganjana.

ZA KATOLIŠKI DOM

Darovi za Katoliški dom

Nik. N. - Gorica - - - - - Lir 1.000.—
Goriške družbenice - - - - - » 14.000.—
Po 1.000.— lir:
N. N., Gorica; Karolina Debenjak, Gorica; K. R., Solkanskopolje; družina Gomišček, Solkanskopolje; Velušček Vanda, Solkanskopolje = » 5.000.—
Zdenka Lapanja, St. Maver - » 5.000.—
Podgornik Poldka, Gorica - » 2.000.—
Blažon Ema, Gorica - » 300.—
Copić Albina, Gorica - » 5.000.—
F. A., Gorica - - - - - » 3.000.—
Tommasi Zofija, Gorica - » 2.000.—

Po 2 dolarja:

Ivan Potočnik B. C., Canada; Mrs. Jennie

Hete, Barberton; Hubert Jordan, California; Mrs. A. Stepanich, Kansas; Anton Lavrisa, Cleveland; Josephina Rosa, California; Lojze Habazin, Elmhurst; Rafael Rebek, Elmhurst; Frank Kerkoč, Elmhurst; Anton Volk, Elmhurst. - = lir 12.400.—

Po 1 dolar:

N. N. La Salle, Ill.; Frank Grum, Wyo.; Stane Urh, Ont., Canada; Mary Kosem, Cleveland; Frank Komel, Elmhurst; Mr. A. Feneche, Elmhurst - - = lir 3.720.—
6 dolarjev Društvo Sv. Ane št. 120 KSKJ Forest City, Pa. lir 3.720.—
13.85 dolarjev: Društvo Sv. Vida št. 25 KSKJ, Cleveland lir 8.587.—
10 dolarjev: Društvo Sv. Marije Magdalene št. 78 KSKJ lir 6.200.—
38 dolarjev: Neimenovana iz Clevelanda - - - - - lir 23.560.—

Primorski dnevnik napada lurško Mater božjo

V zadnji številki smo na dveh mestih mimogrede omenili novi napad slovenskega brezbožnega komunizma na lurško Mater božjo in njeno čiščenje. Danes pogledamo temu zadnjemu komunističnemu grehu od bližje v oči in postavimo obrekovalce pred neizprosno sodišče zdrave pameti in poštenosti.

V IX. stoletju je francoski odpadnik Emil Zola napisal sramotilno povest o Lurdu. To povest, ki jo je svetovna kritika že nekdanj zavržla, zgodovina Lurda pa postavila na laž, so sedaj ljubljanski komunisti prevedli in »Primorski dnevnik« hiti in prinša še drugi teden posamezna poglavja. Kar so doslej v tržaškem dnevniku objavili, je vse tako nezgodovinsko in partijsko tendenci, da bi tudi mi mahali po zraku, če bi se lotili posameznih odstavkov. Toda celotna poglavja zelo škodijo katoliški veri, ker pisatelj silovito napada in sramoti ves začetek Lurda in njegov prvi razvoj. Ker nam je znano, da se dobi zlasti na Tržaškem več takih »katoličanova«, ki stalno berejo »Katoliški glas« in »Primorski dnevnik«, zato zopet ponovimo: Knjiga Emila Zolarja o Lurdu je na indeksu, na seznamu prepovedanih knjig in »Primorski dnevnik« je zaradi svoje stalne protiverske in materialistične tendence od cerkvene oblasti prepovedan.

Zaradi velike moralne škode, ki jo v teh dneh trosi »Primorski dnevnik« med naše ljudstvo, rečemo jasno in odkrito tržaškemu Zola-jem: Ni vam dovoljeno blatiti najsvetejših imen (Marije in Jezusa!) Ni vam dovoljeno sramotiti vsej katoliški Cerkvi najbolj dragocenega svetišča, Marijinega mesta Lurda!

V zadnjih mesecih je »Prim. dnevnik« večkrat silovito napadal Cerkev in njeno vodstvo. V novembru so tržaški komunisti ob splošni debati filma »Vsi smo morilci« zapisali, da je med vsemi ustanovami na zemlji najbolj krvava katoliška Cerkev. O božičnih praznikih je »Prim. dnevnik« pisal, da se vleče od kardinala Havlika do Stepinca ena sama krvava sled in da ima jugoslovanski kardinal dr. Stepinac do kolenca krvave roke. Ob izgonu papeškega zastopnika iz Beograda je isti komunistični časopis prinesel sramotilno karikaturu Vatikana, ki da po komunističnem mnenju steguje svoje roke po jugoslovanskem terenu. Ob vseh teh in drugih izbruhih komunističnega sovraštva proti Cerkvi smo molčali in nismo odgovarjali, ker se nam ne zdi vedno potrebno. Toda sedaj, ko ste, komunisti, udarili po Materi božji, ne molčimo, kajti udarili ste po našem srcu! Kdor napada na Primorskem Mater božjo, naj ve, da napada Primorčane! Kdor javno v časopisih sramoti nebeško Kraljico, naj ve, da ima proti sebi deset tisoč katoličanov, ki Marijo ljubimo, ki Marijo častimo in jo kot Pomočnico kristjanov vsak dan na pomoč kličemo!

Ali ste pozabili, tržaški komunisti, kakšne množice se zlasti na Tržaškem in Goriškem, že več let dvigajo na skupna romanja v svete kraje, na Marijine božje častilce? Vprašajte nad dva tisoč Marijinih častilcev, ki so bili lanske leto v Padovi, vprašajte nad dva tisoč Marijinih častilcev, ki so bili leta 1951 na Barbani, vprašajte nad 500 romarjev, ki so bili za sveto leto v Rimu, vprašajte nad 150 naših Primorčev, ki so bili v zadnjih dveh letih vključno izrednim stroškom in težavam v daljnem Lurdu, le vprašajte celo svoje mnoge prisiljene naročnike, če so z vašim napadom na lurško Mater božjo zadovoljni! Najbolj preprosta ženica, ki se vrne iz Lurda, vam zaveže usta! Sicer kaj je vam mar mnenje in prepričanje ljudstva! Vaš cilj je le, udariti po Cerkvi in njenih svetinjah! Saj

je tudi Zola bil v Lurdu in sam na lastne oči videl čudeže in je dejal in zapisal: če tudi vidim čudež, ne verujem, ker nočem verovati!

Tržaški katoliki v celoti zavračamo novi komunistični napad proti Materi božji. Sedaj razumemo vsi, kako prav ravna Cerkev, da prepoveduje svojim vernikom brati in kupovati in širiti komunistične časopise in knjige!

Ker se je zgodil ta sramotni napad na lurško Mater božjo na Tržaškem, ker katoliki v Ljubljani ne morejo dati zadoščenja Materi božji, zato bomo to storili mi na Primorskem! V septembru se bomo od vseh strani zgnili na vsakoletni romarski shod na Opčine in dali zadoščenje Mariji, ki so jo tržaški komunisti v času fatimskega romanja sramotili celo po radiu iz Kopra. V juliju pa bomo privedli veliko skupno romanje h Gospe Sveti na Koroško in tako zopet pokazali mnogim, da smo Slovenci Marijin narod, ki mu je čiščenje božje prirojeno kakor materinska beseda!

Izšel je PASTIRČEK
za marec

Poljski režim proti Cerkvi

Neizprosna borba komunističnega režima na Poljskem proti katoliški Cerkvi se nadaljuje. Tisk vedno znova obtožuje cerkvene oblasti, čeprav vsi vedo, da v položaju, kakršen je, to praktično ni mogoče. Preko več kolon so naslovi, ki označujejo papeža kot glavnega propagandista za križarsko vojsko proti Rusiji, označijo razne sedeže cerkvene oblasti kot središča za sovražno volunostvo, navajajo zločine, ki naj bi jih katoliški predstavniki delali vsak dan znova in podobno. Tisk se trudi z vsemi silami pripravi poljski narod, da Vatikan dela na tem, da bi se spet odcepili od Poljske deli, ki so ji bili priključeni po zadnji vojni, in da cerkvene oblasti blagoslovljajo pobijanje na Koreji. Vse te laži uporabljajo komunistični propagandisti za en sam namen: da bi z njimi oblatili in uničili Cerkev. Zadnja epizoda v časovnem redu je proces v Krakovu, kjer je pater Josef Lelito z obsodbo na smrt plačal svojo povezanost s katoliško cerkvijo. Ko je varšavski radio poročal o njegovi obsodbi, ga je dolžil, da je bil aktivni propagandist kapitalističnega režima, ki veže Vatikan z ameriško tajno policijo in z vsemi tistimi, ki streme za spremembo sedanjih mej. Splošno javno mnenje je, da je ta proces služil tudi zato, da so nagradili čim več obtežljivega materiala tudi proti krakovskemu nadškofu msgr. Baziaku, v čigar korist pa je množica javno manifestirala po krakovskih ulicah, tako da so morali komunistični oblastniki s policijo nasilno razgnati demonstrante. Javne manifestacije pa so bile najboljši znak obsodbe komunističnega režima, ki je vsiljen svobodni Poljski.

Najhujši udarec pa so komunistične oblasti prizadejale katoliški Cerkvi z zadnjimi ukrepi, s katerimi so proglasile za neveljavno kakršnokoli imenovanje za cerkvene službe, če imenovani nima državnega privolenja. Škofje, župniki in drugi cerkveni dostojanstveniki ne bodo od sedaj naprej mogli vršiti svoje službe, če ne dobijo prej imenovanja od državne oblasti. Ta pa bo dala svoj pristaneč le, če bo imenovani prisegel zvestobo in pokorščino režimu.

Letošnje davčne prijave

je potrebno vložiti do 31. marca. Zato ne odlašaj s sestavo. Če si dolžan prijaviti in tega ne storiš, boš plačal 10% več davkov in to se vpiše tudi v tvoj kazenski list. Če nisi dobil od davkarice tiskovino poslano na dom, kupi jo v tobakarni.

Dohodke mora prijaviti:

1. Kdor poseduje stavbe, ki imajo letni dohodek v višini vsaj Lit. 150.—, to se računa ne samo od najemnin, ampak tudi od stavb, ki jih lastnik sam uživa in bi mu v slučaju, da bi jih dal v najem do prinesle ta znesek. Ako stavba doprinese manj kot Lit. 150.— in ima lastnik tudi druge dohodke, mora kljub temu prijaviti vse dohodke (izpolniti mora obrazec B davčne prijave). Podatke, ki so navedeni na omenjeni strani tiskovine, jih lastniki lahko dobijo na davčnem uradu brezplačno, ko gre samo v svrhu prijave dohodkov.

2. Kdor je imel lansko leto kake dohodke od kapitala (obresti) ali druge trajne dohodke (od vrednostih papirjev). Te dohodke se prijavljajo na strani E brez ozira na njih višino, torej tudi če je tak dohodek znašal le nekaj lir.

3. Kdor je imel dohodke podvržene davku na premoženjsko bogastvo (Richezza mobile) in ki so skupaj z drugimi dohodki znašali nad Lit. 240.000.—, Te dohodke vpišejo na straneh C in E prijave).

4. Kdor je imel lani dohodke katere koli vrste, to se pravi od zemljišč, stavb in premoženja, od podnajem oddanih lokalov, trgovin, novih stavb, ki niso še obdavčene, sploh kateri koli dohodek in ki so skupaj presegli Lit. 480.000.— brez odbitka Lit. 240.000.— in onega stalnega za vsakega člana družine. Tak mora prijaviti te dohodke na strani A, E in F, ker so vsi ti dohodki podvrženi dopolnilnemu davku (Imposta complementare).

Ni potrebno, da prijavijo dohodke:

1. Mali kmet, ki živi samo od svojega kmečkega dela.

2. Delavci in sploh nastavljeni, ki ni-

majo drugega dohodka, kot svojo mezdno in ne presegajo dohodki zneska 480.000 lir (= mesečno 40.000).

3. Kdor nima drugega dohodka, kot samo kos bajte in letni dohodek ne presega 150 lir. (Taki slučajji so zelo zelo redki).

4. Kdor je imel leta 1952 dohodke po državnem davku na premoženjsko bogastvo (Richezza mobile) in skupaj z drugimi dohodki, bodisi od dela ali drugega niso presegli zneska Lit. 240.000.—, Tu je treba biti posebno pazljivi: ako je dohodek za leto 1951 bil prijavljen leta 1952 ter je prekašal znesek Lit. 240.000.— in je sedaj dotični vpisan med davkoplačevalce (torej letos plačuje davke), mora letos prijaviti dohodke, ako tudi vsi skupaj ne znašajo Lit. 240.000.— To je potrebno iz razloga, ker ga bo v nasprotnem slučaju davčni urad vpisal ponovno na podlagi davčne prijave med davkoplačevalce in bo moral še plačati kazni. Zaradi tega je treba vložiti prijavo.

5. Kdor je imel lansko leto dohodke samo od zemljišč, ki so bili upoštevani pri določitvi dopolnilnega davka (Imposta complementare) in ki niso presegli skupni, brez vsakega odbitka, Lit. 480.000.—.

Kdor je bil vpisan lansko leto na podlagi lastne prijave samo za dohodninski davek in ima letos manj dohodkov, tako da bi mu ne bilo treba prijavljati, mora iz previdnosti tudi vložiti prijavo, da bi ga urad ne vpisal na podlagi lanske prijave skupaj z globo in bi moral proti takemu vpisu vlagati utok.

Glede zemljišč ni treba nikakih prijav, ker bodo vpisali na podlagi podatkov iz katastra, kjer izhaja vpisan dohodek (reddito agrario in reddito domenicale).

Za vsak dvom naj se interesiranci obrnejo na pristojni davčni urad za morebitna pojasnila in navodila.

Vsi podatki, ki so potrebni za izpolnitev prijave, se dobijo brezplačno na katastru in na davčnem uradu.

GOSPODARSTVO

Kako gnojíš trtām?

Če nič ne gnojíš, boš imel sicer prav malo, zato pa prav dobro vince. A tako vinogradništvo se ne izplača.

Če obilno gnojíš, boš imel zelo močne trte. Če pravilno in obilno gnojíš, boš imel tudi obilen pridelek dobrega vina. Če pa nepravilno — četudi obilno — gnojíš, boš mogoče imel pičel ali tudi obilen pridelek vina, ki pa bo podvrženo raznim okvaram.

V tem oziru pomni, da ne smeš trtam dati preveč dušika in premalo drugih snovi, predvsem fosforove kisline in kalija.

Naši kmetje dobro vedo, da z gnojnicami ali dušikatimi umetnimi gnojili (žvepleniki, amonijak, solitri) poženejo rastline, torej tudi trte v bujno rast, v razvoj obilnega lesa. Tak les pa navadno ni popolnoma zdrav, je nekam gobast in neredko slabo dozori. — Pri tako enostransko gnojenju trtah je neredek pojav, da se zaradi takoj po cvetju osuje: trte divjajo, hočejo razviti mnogo lesa in zato nekam nimajo časa, da bi se brigale tudi za razvoj jagod in grozdja. Zato je neredko pri premočnem rastočih trtah prav pičel pridelek. Če pa je tudi pridelek glede količin v redu, ne da dotično grozdje neoporečnega vina.

Pri takih vinih je reden pojav, da se zelo nerada čistijo, to pa vsled tega, ker je v vinih raztopljenih preveč beljakovin, ki se nočejo poleči v drozje. Taka vina je potrebno umetno čistiti in tudi v teh slučajih se povzročajo sitnosti. Od takih trt tudi grozdja ne moremo ohraniti za zimsko mesec, ker rado gnije.

Čisto drugače pa je s pridelkom, katerega dobimo po pravilnem gnojenju. Gnojenje pa je pravilno, če damo rastlini, torej tudi trti, vse redilne snovi, ki jih potrebuje, a v pravilnem razmerju: poleg dušika damo tudi sorazmerno količino fosforove kisline, kalija in apna, če slednjega primanjkuje. Tako gnojene trte sicer močno rastejo, a ne divjajo, les je čvrst in pravilno dozori, zarod se ne osuje in pridelek grozdja je obilen in po dobroti izoben. Predvsem kalij vpliva na višino sladkorja v moštu. Od takih trt dobljena vina kletarjem navadno ne delajo sitnosti.

Torej kako naj gnojimo?

Pravilno bi morali gnojiti trtam vsako leto, in sicer s hlevskim gnojem in z umetnimi gnojili, od teh pa samo s superfosfatom (ali Thomasovo žlindro) ter kalijevo

soljo. Gnojila bi spravili v zemljo pri okopavanju.

Tako bi dobila trta vsako leto popolno gnojenje, to je vse 3 najvažnejše snovi, ki jih nujno potrebuje: dušik s hlevskim gnojem, ostali dve snovi z umetnimi gnojili.

Lahko pa gnojenje trt tudi razdelimo na ta način, da gnojimo eno leto s hlevskim gnojem, katerega podkopljemo že pozimi, drugo leto pa s superfosfatom in kalijevo soljo, katero podkopljemo pri rednem marčnem okopavanju.

Kakšne količine? Če gnojimo s hlevskim gnojem, bi morali na vsako trto v vinogradu določiti okoli 5 do 20 kg gnoja, kot so pač trte gosto zasajene. Drugo leto bi pognojili vsaki trti s 50 do 300 grami superfosfata in s polovično navedeno količino kalijeve soli, tretje leto zopet s hlevskim gnojem.

Močno dušičnato gnojenje je na mestu samo prvi dve leti, da začnejo mlade trte močno rasti in pa v slučaju, da so trte bile več let zanemarjene in da so zato ošibele.

Kmetijski periodičen tisk v Italiji

V Italiji izhaja nad 200 kmetijskih listov in revij: tednikov, štirinajst dnevnikov, mesečnikov in dvo — ter trimesečnikov. Cela kopica jih je, ki obravnavajo vprašanja, ki se tičejo vsega državnega ozemlja. Največ listov izhaja v Rimu. — Samo lovci imajo 7 listov.

Breskova drevesa bodo kodrava,

kar pomeni, da bodo listi zgrbančeni in nesorazmerno debeli in veliki, poganki pa tudi krivi in zgrbančeni, če ne boš breskev poskrpil z raztopino modre galice in apna.

Sedaj je skrajni čas za to opravilo. Tudi kdor nas je koncem novembra ubogal in že tedaj škropil breskve, ne sme sedanjega škropljenja opustiti, ker breskve moramo škropiti dvakrat: koncem novembra, ko listi odpadejo in začetkom pomladi, predno novi zaženejo.

Priporočljivo je napraviti močnejšo raztopino kot za trte. Za te zadostuje 1 kg galice (in primerno apna) za 100 litrov brozge, za škropljenje breskev pa so potrebna 2½ kg do 3 kg. Poškropiti moramo celo drevo, predvsem pa mlade vejice.

Zelo mnogo trt je bilo vsajenih v Italiji

to zimo, tako da nimajo trsnice skoraj ničesar na razpolago. To je deloma pripisati dejstvu, da je bila lanska vinska letina bolj pičla in da ima vino v splošnem zadovoljivo ceno, deloma obnovi vinogradov, ki niso imeli ameriške podlage in so bili uničeni od trtne uši, deloma pa v upanju, da se bo vino lahko izvažalo v ZDA in v države evropske skupnosti, ki se snuje.

Če je bilo veliko povpraševanje po trtah, ni pa bilo posebnega povpraševanja po sadnem drevju, predvsem pa ne po jablanah. Jabolk je namreč v Italiji danes preveč in so tudi trenutno še mnoga skladišča polna, posebno v provincah Ravenna in Ferrara, pa tudi na južnem Tirolskem. Kaj bo šele po nekaj letih, ko dorastejo tiste, ki so komaj začele roditi?

Vinska centrala v Milanu

je sklenila s Federacijo kmetijskih konzorcijskega dogovora, glasom katerega bo razpečevala na drobno vino včlanjenih za drug. Centrala dostavlja vino na dom v literijskih steklenicah (v resnici 990 cm³) in nadomešča tedensko prazne steklenice s polnimi. Potrošniki dobijo na ta način pristno vino po zelo zmerni ceni.

Nekrolog učitelju — avtoportret nehvaležnih učencev

Pravilno je napisal slovenski časnik, da bi bila neodkritost trditvi, da je Stalinova smrt svobodni svet užalostila. To je iz znanih vzrokov tudi razumljivo. Vendar pa ne moremo trditi, da bi bili ob tako važni novici slišali ali brali želene izpade proti umrlemu diktatorju. Skoraj vsi nekomunistični časopisi in poleg njih vsi državni, ki so podali izjavo, so znali ob tej priliki najti in izraziti tisto veliko skrivnost, ob kateri se mora vsak človek globoko zamisliti: veličanstvo smrti, katere sili se mora ukloniti tudi najmočnejši človek. Najplemeniteje je ravnal sv. oče, poglavar tiste družbe, proti kateri je rajni diktator najbolj besnel in ji prizadejal največ udarcev. Ob novici, da je Stalina zadela kap, se je odpravil v svojo kapelo in molil, da bi mož, ki se bliža sodbi, vsaj v poslednjih trenutkih spoznal svojo zmoto. Gesta sv. očeta je bila tako plemenita in tako veličastna, da bi jo mogli primerjati le z redkimi sličnimi v zgodovini človeštva.

Izjemo v obnašanju, ki smo ga omenili, so predstavljali le nekdanji Stalinovi najzvestejši in najbolj vdani učenci, ki jih je pokojni tako sijajno naučil krvave obrti in jih končno — po pripovedovanju očividca — kot otroke posadil na prestol. Uredniki okoli »Primorskega dnevnika« in ostalih titokomunističnih časnikov so v tistih dneh odlično dokazali, česa so se naučili v pokojnikovi soli, ki so jo tako vneto obiskovali in jo tako odlično dokončali. Pri vsem tem pa jim je uspelo podati tako dovršeno podobo samega sebe, kot je ne bi mogel opisati nikdo drugi.

Nas nehvaležnost učencev do njihovega učitelja niti toliko ne zanima, njihova zadeva je, koliko dajo na razne slične kreposti. Za nas je Brozov odpad od Stalina pomenil in pomeni le odpad komunističnega diktatorstva od diktatorja, upravna ločitev ene kaznilnice od druge. Radi bi povedali le to, da so razni titokomunistični časnikarji s svojim gazdom in kruhodajalcem na čelu najmanj upravičeni z gnojnico polivati Stalinovo ime in delovanje.

Saj je bil on tisti, pod čigar vrhovnim vodstvom so današnji nehvaležni učenci uganjali svojo morijo med Slovenci. V vsem delovanju in nehanju — tako strašno pogubnem za podložne narode — obeh je tako čudovita sličnost, da veljajo dobesedno iste misli za oboje, le da učiteljevo ime nadomestimo z učencev.

Poslušajmo torej, kako so učenci v nekrologu za učiteljem podali svojo lastno podobo: *Umrli je neomejen diktator, gospodar nad življenjem, smrtjo in mišljenjem milijonov državljanov, diktator, ki je imel tudi vlogo božanstva z vso mistično navlako, ki mu pritiče. Ta diktator je potreboval tudi klečeplazno čiščenje, bil je nezmisljiv in vse to je podoba nečloveške stvarnosti.*

Nadalje: *Sistem je zgrajen na nasilju, na za naš čas nepojmljivem zatiranju in izkoriščanju ljudstva.*

In še: *Poudariti je treba, da je bila njegova diktatura zgrajena na nasilju in, kar je morda še bolj nemoralno, na laži.*

Kako čudovito se bere n. pr. tako modrovanje: *Z brezprimerno premetenostjo je znal izkoristiti razmere tako, da je izločil vse tiste, ki so razji kot likvidacijo izbrali ponižno klečeplazenje. Toliko in toliko jih je moralo izginiti, ker so bili napoti oblasteljenemu Gruzincu.*

Tako se nadaljuje: *In kaj je dediščina takega diktatorja? Ta dediščina pa je predvsem srednjeveški policijski sistem, ki se*

izčrpuje v lastnih protislovjih in ki v zadnjih časih že kaže znake notranjih in zunanjih neuspehov.

To je torej nekaj skromnih besed iz nekrologa, ki so ga napisali nehvaležni učenci svojemu velikemu učitelju in do brotniku, iz nekrologa, ki je avtoportret, saj so z njimi slovenski titovci orisali sami sebe.

Zalostno pri vsem tem je le to, da so tisoči Slovencev že pred 10 leti in prej enako mislili, premnogi so morali zato oditi v rani grob, zaklani od morilec učitelja in učenca. Za vse tiste nesrečne žrtve pisce sličnih nekrologov nimajo ničesar drugega kot psovko in žalitev, prav nič se jim ne smilijo, da so padli v moriji, ki jo je po vsej Evropi režiral rajni njih učitelj.

V tem je vsa jeza lažnivo in hinavsko ogorčenih nekrologarjev Titovega komunističnega časopisja.

Sestrelitev zapadnih letal

Pretekli teden so češkoslovaški in sovjetski letalci sestrelili nad nemškim ozemljem dve zavezniški letali.

Prvo letalo je bilo sestreljeno v bližini Regensburga kakih 20 km v notranjosti ameriške cone. Napad sta izvršila dva češkoslovaška Mig 15 in sicer na dve ameriški letali F 84, ki sta se urili nad nemškim ozemljem. Pri tem napadu je eno ameriško letalo strmoglavilo, potem ko se je pilot s padalom rešil iz njega. Drugo letalo se je k sreči pravočasno rešilo. Ameriški poslanik v Pragi je energično protestiral proti temu zločinskemu napadu, toda praška vlada je odgovorila, da se je incident izvršil nad češkim ozemljem v bližini Plznā, kakih 40 km od češkoslovaške meje. Toda izpovedi obeh ameriških letalcev in okvare na sestreljenem letalu izključujejo to možnost. Zato je ameriška vlada zavrnila praško razlago zahtevajoč strogo preiskavo, kaznovanje krivcev ter povrnitev škode.

Par dni pozneje sta dva sovjetska Mig 15 napadla angleški štirimotornik »Lincoln« v zračnem koridorju med Hamburgom in Berlinom. Letalo je strmoglavilo in pri tem je našlo smrt šest britanskih letalcev. Britanska vlada je takoj protestirala pri sovjetskih oblasteh, ki pa vztrajajo pri trditvi, da je britansko letalo kršilo sovjetsko cono. Pa četudi bi bilo to res, je proti vsem mednarodnim dogovorom, da se tuja letala brez vsakega opomina napadejo in sestrelijo na tla.

Poleg posameznih protestov so vse tri zapadne okupacijske oblasti naslovile na sovjetskega generala Čujkova odločen protest ter zahtevale strogo preiskavo obeh incidentov. Obenem so ameriške oblasti sklenile zamenjati sedanja reaktivna letala F 84 s 150 modernimi »Sabrejske«, ki so se izkazali na Koreji in ki so sovjetskim Mig 15 povsem enakovredni. Svojem letalcem pa so dali navodila, da morajo na vsak sovražni napad odgovoriti takoj z ognjem.

WILHELM HÜNERMANN:

10

Oče Damijan

Tekli so na srenjski travnik, kjer so se za velikimi, sivimi ponjavami skrivala ču-da. Jutri pa se bodo vsa zagrinjala odgrnila in srenjski travnik se bo spremenil v paradiz, v deveto deželo, v kraj dišečega vonja, prijetnega okusa in praznične godbe.

Pa siva šotornina je še vedno nepremično visela. Kvečjemu skozi kako poč si mogel videti nekaj blekale nedopovedljive krasote. Mladež iz Tremelova si je pa sušljala:

»Tako velikega vrtljaka pa še ne! In na konjih se bomo gugali.« To je vedel povedati Klas.

»Prišel je praveci čarodej. Ljudi zna spremeniti v kokoši ali v leve. Točno ne vem,« je povedal Janček in to je bilo kaj važno.

»Prav pravo lutkovno gledališče je v vasi in Pavliha je tudi zraven, je povedala Liza. Lutkovno gledališče je vedno najvažnejše na sejmšču.

Zvečer je Jožef de Veuster sedel na klopi pred vrtnimi vrati in igral na harmoniko.

Naučil ga je bil čevljar Jan Kuypers. Tedaj je prišla mimo Marija Desclaers. Nosila je velik pločevinast kolačnik. Obstala je pred Jožefom in poslušala.

»Lepo igraš!« je rekla in občudovala. »Godei na plesišču znajo bolje, Marija!« se je smejal Jožef in oči so se mu zasvetile. »Marija!« je nato dostavil, »jutri boš morala vedno z menoj plesati!«

»Prismodal« je rekla Marija in hotela oditi. Toda Jožef jo je prijel za roko in jo trdno držal.

»Marija, že davno sem ti hotel nekaj povedati.«

»Kaj neki?« se je začudila dekle.

»Tako si lepa kakor cvetoča jablana in kaj lepšega na svetu ni.«

»Zato pa pazi, da se cvetoča jablana ne obleti!« se je smejala Marija in mu zapretila z roko. Nato se mu je izvila in pojoč odnesla kolačnik domov.

Jožef de Veuster pa je spet nategnil harmoniko in spremljal napev.

Drugi dan so se odprla vsa okna in vas se je okrasila s sto zastavami. Sonce je sijalo na Tremelov.

Kajti bilo je prošenje.

Po slovesni službi božji se je najprej raz-

vrstila praznična procesija čez polja k velikemu hudournemu križu. Tu so kmetje sklenili žuljave roke in župnik je spregovoril:

»Ljubi Gospod na križu! Milostno si razprostri roke nad našo setev in nam dal vsakdanjega kruha. Zblyalimo te! Zdaj prihajam tudi jaz, duhovni sejalce v Tremelovu k tebi in te prosim: »Gospod, razprostri svoje roke tudi nad to setev, ki vidno in nevidno raste na moji njivi. Daj, da jo ohrani vso, kar si jo zasejal na mojo njivo, do dneva žetve. Gospod, blagoslovi mojo setev! Amen!«

Več župnik ni govoril pred hudournim križem. Toda njegove besede so segle do srca.

Nato je duhovnik smehljal se pogledal svoje kmete in rekel:

»Zdaj pojdite in praznujte dan, žetve. Veselite in radujte se! Zaslužili ste!«

Župnik je bil uviden mož. Zato je vedno dobival obilne kolone.

Pri kosilu so dolgo, zelo dolgo posedeli. Četudi je človek v Brabantu skromen, na sejanji dan je, da gumbi pokajo.

Medtem so na sejmšču dvignili ponjave. Zabučale so orgle posvetnega veselja in

številni sejmjarji so jim prav tako radovalno odprli svoja srca kakor cerkvenim orglam pri slovesni službi božji.

Taki so pač Flamci. Pohožni in dobrovoljni.

Množica ljudi se je prerivala okrog stojnice. Vrtljaki so vrteli svoje srebrne kroge. Lastniki tržnih lop so glasno ponujali svojo sladko robo. Na plesišču so godei že uglašali bas in gosli in pihali v rogove in krčmar iz »Srebrne gosi« je odbil čep iz soda.

V nekem kotu sejmšča je stalo lutkovno gledališče. Tu so se gnetli veliki in mali otroci. Velikih otrok na Flamskem na srečo tudi ni malo.

Oglasil se je zvonček. Ah! Zdaj se bo dvignil pisani zastor!

»Ali ste vsi tukaj,« je zaklicala prikupna lutka.

»Da!« so kričali otroci.

»Potem vsem skupaj dober dan!«

»Dober dan, Pavliha!«

»Kar začnimo! Danes boste videli krasen prizor o duhovih. Strašno povest o strahovih, o okostnjaku in o zlatem loncu. Strašno, grozno je. Zdaj se začne!«

In začelo se je.

Pavliha je zadovoljno sedel pri ognjišču in si pekel štruklje. Tedaj je skozi dimnik priletela kost in še ena in še mnogo drugih. In nazadnje je prišla mrtvaška glava. Končno so vse kosti skočile skupaj in na odrju je stal pravcati okostnjak.

»Dober dan, dobra smrt! Kaj hočeš tu?« je vprašal Pavliha in mirno dalje jedel svoje štruklje.

Okostnjak pa je rekel:

»Jaz sem strah in ti me lahko rešiš. Kopljaj na tem mestu in našel boš velik lonec, poln zlatnikov. S tem zlatom plačaj za nekaj maš za moj dušni pokoj. Tako bom rešen. Kajti sirotin okostnjak sem in pekel imam v svojih kosteh. Na!«

Po teh besedah se ga je okostnjak dotaknil s koščenim prstom in takoj je Pavliha dobil veliko opekline.

»Pusti svoje neslane šale, hotra smrt!« je zdajci zakričal. »Ker se te ne bojim, bom tako prijazen in izkopljem zlati lonec.«

To je Pavliha tudi storil. Botri smrti so se takoj ohladile kosti in bila je rešena. Pavliha pa je vzel denar, dal en zlatnik župniku za nekaj črnih maš in je sam sijajno in veselo živel.

STRŽAŠKEGA

Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu vabi vse slovenske vernike k tridnevni duhovni pripravi za Veliko noč, ki bo v kapucinski cerkvi na Montuzzi 22., 23. in 24. t. m. (tiha nedelja, ponedeljek, torek) ob 7.30 zvečer. Zaključek bo v sredo 25. t. m. zjutraj z mašo ob 7h.

Razgled z Rocola

G. urednik, dovolite malo pripombo k članici, ki ste ga objavili v zadnji številki »Katol. glas« pod naslovom: »Vita nuova« in tržaške župnije. Zdi se, da pretrdo prijemate tednik »Vita nuova«, ko pri opisu župnije Sv. Vincencija poročate nekatere stvari pristransko. Upoštevajte, da »Vita nuova« stanuje nekje v mestu med visokimi hišami, zato ne more imeti točnega razgleda, kaj se godi v župniji, ki je precej visoko gori proti Rocolu.

Bomo pa zato mi prebivalci Rocola (župljani Sv. Vincenca), ki imamo lep razgled na velik del Trsta, povedali, kar je »Vita nuova« pri poročilu o naši župniji prezrla. Pri Sv. Vincencu poje vsako nedeljo pri maši za slov. vernike ob 7h precej močan mešani zbor pod vodstvom g. Tiberia. Menimo, da podobno kot ital. pevci, o katerih pravi »Vita nuova«, da so »volontieri mossi da amore per il decoro e lo splendore delle sacre funzioni«, — zaslužijo podobno pohvalo tudi člani slovenske pevškega zbora; saj prihajajo tedensko k pevskim vajam in tudi delajo za lepoto službe božje brez nagrade.

Pisce gori omenjenega članica tudi sprahuje, zakaj ni nič povedanega o društvenem delovanju slovenskih vernikov v župniji. Na uho mu povemo: se nimamo kje zbirati. Vendar pa v kljub težavam precej lepo delujejo »Apostolstvo molitve«, odsek »Družbe za širjenje vere« in odsek Sloven. Vincencijeve konference; slednji ima svoje sestanke na stanovanju ene od članice.

Na nekoliko zlobno trditev, da je prebivalstvo župnije Sv. Vincencija »abbastanza omogenea, questioni linguistiche pressoché inesistenti...«, odgovorjamo to, da Slovenci z nekom, ki ne zna našega jezika, italijansko govorimo (v tem smo res preveč uslužni!) za poštenega človeka ni dokaz, da jezikovno vprašanje ne obstoji. Še bolj zgrešeno bi bilo, če bi kdo hotel iz tega, da Slovenci govorijo tudi italijansko, sklepati, da jih kot naroda sploh ni treba jemati v poštev. Tudi Irei govorijo angleško, a kako so narodno zavedni! Prepustimo skrivanje pred resnico po nojevem zgledu kakim kričavim politikantom, ki brezvestno hujšajo množice v strankarske name. Naloga »Vite nuove« in »Katol. glas« pa bodi: prikazovati resnico nepristransko in vzgajati svoje čitatelje, da se bodo kot verniki iste župnije poznali, spoštovali in učili drug od drugega v tem, kar je dobrega. Močnejši brat v farni družini, ki se tako rad ponaša s svojo kulturo, pa naj podpira šibkejšega brata kot zahteva krščanska solidarnost!

Z veseljem jemljemo obojni Rocolci na znanje, da se bo za nas za letošnje Veliko noč vpeljala služba božja. Seveda bosta morali biti 2 maši: za sloven. in ital. vernike posebej s pridigo v materinem jeziku. Iz poročila »Vite nuove« namreč sledi, da je v načrtu le ena služba božja, ki naj bi jo oskrboval duhovnik ital. jezika.

Ko bo v bližnji bodočnosti »Vita nuova« še prinašala poročila o posameznih župnijah, kar je hvalevredno, ji svetujemo, naj

vedno spleza na visoko, da bo mogla stanje v tržaških župnijah bolj točno opisati tudi z ozirom na Slovence.

IX. prosvetni večer v Trstu!

Na zadnjem slovenskem prosvetnem večeru v Trstu, ki je bil v četrtek, dne 5. marca, smo slišali predavanje dr. Vladimira Turine, ki je govoril o Slovenskem šolstvu na Tržaškem. Predavanje je vse zelo zanimalo, saj se je dotaknilo problema, ki je vsem tržaškim Slovincem tako pri srcu. Predavatelj je najprej podal statistični pregled o številčnem stanju naših šol in učencev na Tržaškem. Zatem je našteval številne težave, s katerimi se mora boriti naše šolstvo. Tu je poudaril pomanjkanje slovenske višje trgovske in industrijske šole, do katerih imamo Slovenci polno pravico. Omenil je tudi napake, ki močno zavirajo razvoj in napredek našega šolstva. Tako je n. pr. v svojem predavanju ugotovil, da je v Italiji in zato tudi na Tržaškem ozemlju, kjer veljajo laški zakoni, število prostih dni izredno visoko, mnogo višje, kot n. pr. v Angliji, Nemčiji, Holandski

itd. Poleg tega je v Italiji urnik nedeljen (enoten), dočim je v drugih državah pouk dopoldne in popoldne. Posledica tega je, da se morajo naši učenci učiti predvsem sami doma, medtem ko bi moralo biti glavno delo opravljeno v šoli.

Poleg predavanja je bil na sporedu tudi zanimiv film, ki je prikazoval šolske razmere v Ameriki.

Vsem pa je bilo žal, da zaradi boleznih ni mogel nastopiti harmonikaški kvartet iz Sv. Ivana. Upajmo, da ga bomo slišali na prihodnjem prosvetnem večeru, na katerem bo predaval dr. Metod Turnšek o 1200-letnici pokristjanjenja Slovencev.

Novi doktor

Dne 13. marca je na ekonomski fakulteti tržaške univerze doktoriral podpredsednik akademskega kluba »Jadrana«, Edi Žetko. Njegovi znanci in prijatelji mu iskreno čestitajo. Njim se pridružuje tudi naš list.

Slovenska prosveta v Trstu javlja, da bo prihodnji prosvetni večer v sredo, dne 25. marca ob 19.30 v ulici Risorta 3 in ne 18. marca, kot je bilo javljeno.

Z GORIŠKEGA

S K P D v Gorici, Dekliška Mar. družba in Dekliški krožki prirede na praznik Marijinega Oznanjenja, v sredo 25. marca 1953

MATERIN DAN

v domu Brezmadežne na Placuti ob 20.30. Spored obsega govor, recitacije, žive slike in petje.

Vabila se dobijo v trgovini Kosic v Raštelu ter v kavarni Bratuž.

Predavanje o spiritizmu

Zadnji kulturni večer je privabil obilo občinstva v Marijin dom na Placuto. Č. g. dr. Klinec, nam je dobro poldrugo uro predaval o spiritizmu. Poudaril je, kako človek hrepeni, da bi odkril tajne onostranstva, in kako je ta njegova težnja ostala do danes brez uspeha. Spiritizem se je začel pred dobrimi sto leti v Ameriki. Prvi sta se z njim začeli baviti sestre Greti in Kati King. Pozneje sta obe sestri preklekale svoja izvajanja, roče ljudstvo, naj jima ne verjame, ker so vsa slonela na njihovi spretnosti in slepariji. Toda nihče jima ni več verjel, tako močno se je spiritizem že ukoreninil med praznovornim ljudstvom. G. predavatelj nam je nato razložil gotove pojave pri spiritističnih sejah, kjer naj bi na povelje medijuma prihajale duše iz onostranstva. Z jasno besedo nam je razložil na čem sloni spiritizem. Glavno vlogo pri vseh spiritističnih sejah igra izredna spretnost in sleparija medijuma, mnogi pojavi se dajo razlagati s pomočjo naravnih, fizičnih zakonov, ostanejo pa še nekateri pojavi, ki si jih človek ne zna razlagati ne s pomočjo fizičnih zakonov, ne s pomočjo spretnosti medijuma. V teh slučajih ima svoje kremplje vmes le satan, ki se poslužuje vseh sredstev, da zapeljuje ljudi. Zato je spiritizem od Cerkve strogo prepovedan.

Temeljito predavanje, ki so ga še doprle skioptične slike, je popolnoma zadovoljilo občinstvo in razpršilo marsikateri dvom v tej zadevi.

»Kaj je rekel možakar?« so vprašali flamski fantje.

»Flamsko se govori samo z voli in svinjami,« je brž nekdo prestavil.

Hej, kako so zmetali flamski fantje jopiče raz sebe. V hipu so bili na odru. Jožef de Veuster seveda med prvimi. Zgrabil je čarodeja in ga stresel kakor steklenico.

»Kaj, flamsko se govori samo z voli in svinjami?« je klical ves zaripel od jeze. »Pokazali ti bomo, kako flamski kmetje govorijo z valonskimi čarodeji, ki sramotijo njihov materinski jezik!«

Ubogi čarodej bi gotovo ne bil odnesel cele kože, ako ne bi spodaj zaklical nek glas:

»Jožef, spusti moža, naj zbeži!«

»Ker ti hočeš, Marija!« je zaklical Jožef in spustil Valonce, ki je v istem hipu že zginit za zaveso svoje stojnice.

Tedaj je ves zasopel pritekel debel valonski orožnik, ki je imel nalogo, da skrbni za red v Tremelovu. Krilil je z rokami po zraku in kričal:

»Ah, je vais vous arrêter, canaille! pour avoir insulté un brave patriote. Je vais

Besede in pleve goriške „Soče“

Na »Odgovor državnega tajništva na noto jugoslovanske vlade« in pa na »Spomenico jugoslovanskega episkopata«, ki smo jih v našem listu priobčili pretekli mesec, je sedaj indirektno odgovorila v svoji zadnji številki goriška »Soča«, prinesla je namreč članek nekega neznanega in nepodpisane duhovnika iz Hrvaške, ki prav v duhu vseh cirilmetodarjev trdi zopet ponovno, da »Jugoslavija ne preganja Cerkve in duhovnikov«. Seveda so zopet ponovno vse le besede, dokaza nobenega. Dejstvom in dokazom, ki so jih iznesli jugoslovanski škofje in Državno tajništvo, komunisti in vsi njihovi trobentači nimajo kaj drugega zoperstaviti kot prazne besede in pleve. Toda to niso odgovorni. Dejstva je treba pobijati z dejstvi in dokaze z dokazi. smo se včasih učili pri logiki. Ker pa komunisti logike ne poznajo, mislijo, da bodo še naprej lovili kaline s praznimi frazami in plevami. Zato jim bomo mi zopet postregli z nekaj uvodniki o verskem položaju v Jugoslaviji, ki ne bodo fraze in pleve.

Mezdni spor s podjetjem „Ribi“ poravnani

Pretekli teden smo bili v goriški občini skoro 4 dni brez avtobusne službe, ker so stavkali vsi nameščenci na avtobusnih mestnih linijah. Stavko so pa napovedali zato, ker podjetje Ribi ni hotelo ugoditi nekaterim njihovim meznim zahtevam. Predvsem je šlo za to, da bi vsi nameščenci na mestnih avtobusnih linijah uživali posebno rabo, kot ga imajo po nekaterih mestih uslužbenci podobnih mestnih prevoznih podjetij. Trdka Ribi pa ni hotela ugoditi vsem takim zahtevam, češ da ji to ni mogoče zaradi finančnih težkoč, v katerih se nahaja. Ker je avtobusna služba po mestu tudi zadeva goriške občine, je ves spor prišel tudi pred mestni svet, ki je o njem razpravljal na seji dne 12. marca. Ob tej priliki so razpravljali tudi o zahtevi istega podjetja, da bi smeli zvišati ceno vožnjam po mestu in pa da bi občina začela izplačevati podjetju posebno

podpore, kot je to delala od leta 1935 do 1948.

Mestni svet je zahtevo preučil na javni seji in prišel do zaključka, da ne more pristati na povišanje voznine in niti ne na kako podporo, češ da podjetje Ribi uživa dovolj ugodnosti od prostega pasu, saj prihrani pri tem okrog 47 milijonov na leto, kot je izjavil g. župan.

Med tem je šla stavka naprej in se zaključila v soboto zvečer z medsebojnim sporazumom med nameščenci in trdko Ribi. Vodstvo te slednje je pa čutilo potrebo, da je pred javnostjo izneslo svoja opravičila, oziroma pojasnila. Iz teh je razvidno, da je avtobusna služba po mestu močno pasivna in da je sploh celotno podjetje v težkih finančnih težavah, ki so nastale predvsem zato, ker je z novo državno mejo izgubilo deset najdonosnejših prog. Nevarnost je, da bo tudi Ribi doživel gospodarski polom.

Kako bodo mestna občina in podjetje Ribi uredili med sabo ta spor, je njihova stvar. To pa, kar želimo poudariti, je dejstvo, da danes že vsi v Gorici odkrito priznavajo, da je mesto živelo predvsem od svojega slovenskega zaledja, to je od Slovencev. To so dragocena priznanja, ki pričajo, kako harmonično gospodarsko celoto je tvorila naša dežela. Pričajo pa tudi o zaslepljenosti nacionalne mrznje, ki je kljub takim dejstvom netila sovraštvo med obema narodoma in ga neti še vedno. Taka zaslepljenost je res kazen božja za vse.

Doktor medicine

Dne 16. t. m. je v Padovi na medicinski fakulteti promoviral naš goriški domačin Ivo Komjanc. Novemu doktorju najiskrenejše čestitamo!

Mladi vzori

Pretekli teden so v Gorici izšli Mladi vzori, glasilo slov. srednješolcev v Gorici. Letos so Mladi vzori izšli kot tiskani almanah, medtem ko so prejšnja leta izhajali litografirani. Vsem jih toplo priporočamo! Kaj več bomo o njih povedali prihodnjič.

DROBNE NOVICE

LORD ISMAY, glavni tajnik severnoatlantske zveze, je izjavil, da bo do konca leta združenih pod enotnim poveljstvom Atlantske zveze več kot 50 dobro opremljenih divizij in 4.000 prvovrstnih letal.

Za enotnost jugoslov. beguncev

Sredi januarja se je brez visokodonečih besed osnoval v New Yorku »Svet za osvoboditev narodov Jugoslavije«. Svet so ustanovili zastopniki dveh slovenskih, ene hrvaške (HSS) ter treh srbskih strank. V njem ni kakih izrazitejših strankarskih voditeljev. Je pa to prvi primer po osmih letih begunskega življenja, da so se zbrali zastopniki vseh poglavitnih predvojni strank Jugoslavije k skupnemu sodelovanju. Upanje je, da bo skromni in tihi začetek rodil velike in trajne sadove.

Katol. pater gre v Moskvo

Sovjetsko poslanstvo v Washingtonu je izdalo potno dovoljenje v Sovjetsko zvezo patru Juriju Bissonetteju, ki bo prevzel v Moskvi mesto svojega sobrata patra Bresarda. V oskrbi bo imel tuje katoličane, ki bivajo v Moskvi. Pogodba iz l. 1933, to je iz dobe, ko je Amerika priznala vladu Sovjetske zveze, daje Ameriki pravico poslati v Rusijo enega katoliškega duhovnika, ki ima funkcijo atašea pri ameriškem poslanstvu v Moskvi. Tako je pater Bissonette četrti ameriški katoliški duhovnik, ki biva v Moskvi.

človek na flamski semanj dan ne sliši več materinske govorice, to da misli!«

»Seveda« je pritrdil kovač, »seveda, toda to še ni vse. Noben Flamec, ki ne zna francosko, ne more biti niti pismonoša ali nočni čuvaj, celo na Flamskem ne. Ako nakaže davčno plačilo, moraš pisati francosko, sicer ti ga pošljejo nazaj. Ako imaš opravka pri sodnji in ne znaš francosko, potem Bog pomagaj! Pravda je že vnaprej zglubljena.«

»Kaj naj vse to pomeni?« je vprašal učitelj. »Ko bi vsaj srce ostalo flamsko. Zdaj naj v šoli ne bi več poučevali v flamsčini, ampak samo v francosčini. Zato se ne bom več ubijal s šolo. Kdor našim otrokom ukrade materin jezik, jim ukrade srce. In najbolj žalostno je to, da se dobi jo celo Flamci, ki pozabijo svoj narod, ki pozabijo, da pripadajo slavemu narodu bojevnikov iz Kortryka, narodu Rubensa in Jana Ruysbroeca, ki pošiljajo svoje hčere v francoske zavode in so ponosni, ako kaka goska prinese domov nekoliko francoske olike. Na ta način starši duše svojih lastnih otrok oglašajo za glas domovine. Kadar bodo materne zgubile svoje flamsko srce, te-

Radio Trst II.

Nedelja, 22. marca: 8.45 Kmetijska oddaja. — 9.30 Vera in naš čas. — 11.30 Oddaja za najmlajše. — 12.15 Od melodije do melodije. — 13.00 Glasba po željah. — 16.00 Malo za šalo - malo zares. — 15.00 Koncert pevskega zbora iz Rupe. — 18.00 Iz delavskega sveta. — 18.10 Koncert ruskih balalaik. — 19.00 Iz filmskega sveta. — 21.30 Izbrana lirika. — 22.00 Verdi: RIGOLETTO, 1. dejanje.

Ponedeljek, 23. 3.: 13.00 Slovenski motivi. — 13.30 Kulturni obzornik. — 19.00 Mameica pripoveduje. — 21.00 Književnost in umetnost. 22.00 Verdi: RIGOLETTO, 2. in 3. dejanje.

Torek, 24. 3.: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Tehnika in gospodarstvo. 20.30 Aktualnosti. — 21.00 Čitamo za vas. — 22.00 Paganini: Koncert št. 1. — 22.40 Koncert saksofonista Ljubivoja Slamiča.

Sreda, 25. 3.: 13.30 Kulturni obzornik. — 13.40 Slovenski zbori. — 13.00 Koncert Vilme Bukovčeve. — 19.00 Zdravniški vedež. — 20.30 Šola in vzgoja. — 21.00 Koncert violinista Ljudevita Dobronyja. — 21.30 Vokalni kvartet.

Četrtek, 26. 3.: 13.00 Koncert baritonista Franceta Langusa. — 19.00 Slovensčina za Slovence. — 20.00 Koncert zbora Jadran. — 21.00 Radijski oder - Tri japonske »No« igre.

Petek, 27. 3.: 13.00 Glasba po željah. — 18.15 Rimski Korsakov: Scherazada. — 19.00 Kraji in ljudje. — 20.30 Tržaški kulturni razgledi. — 20.45 Slovenski zbori. — 21.30 Čajkovski: Španski capriccio.

Sobota, 28. 3.: 13.00 Šrnel kvintet in pevski duet. — 13.30 Kulturni obzornik. — 19.00 Pogovor z ženo. — 21.00 Malo za šalo - malo zares. — 22.16 Melodije iz revij.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Za Veliko noč bo naš list izšel na osmih straneh. Opozorjamo na to vse naše sotrudnike in bralce!

DAROVİ

Za SLOVENSKO SIROTIŠČE

Gospa Otilija Terpin, namesto cvetja na grob pok. Jožefa Strancar 1000; N. N. Gorica 1000; N. N. Meran 1000; družina Černigoj iz Trčiča 1000. — lir.

Vsem dobrotnikom naj dobri Bog tisočero povrne!

Za SLOVENSKO ALOJZIJEVIŠČE

Namesto cvetja na grob pok. Jožefa Strancar daruje ga. Otilija Terpin, 1000; družina Černigoj iz Trčiča 1000 lir; N. N. iz Gorice 50 kroznikov.

Blagim dobrotnikom kličemo: Bog povrni!

Odgovorni urednik: Stanko Stanič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

SLOVENSKO KARITATIVNO (KATOLIŠKO) DRUŠTVO »SLOKADA« V TRSTU NAZVANJA, DA SPREJEMA VELIKONOCNA NAROČILA ZA VSA KOVRSTNE PAKETE V SLOVENIJO S TRŽAŠKEGA IN IZ AMERIKE. Naslov je: Trst, ulica Rittmayer 6. (trgovina z jestvinami). — Pojasnila in cenik daje: »Slokada - Trst - Casella postale 252. — SLOVENSKI KATOLIČANI, OBRAČAJTE SE NA SVOJE DRUŠTVO! — Postrežba prvovrstna!

Nato je prišel pujsek z dolgim rilecem in zgodbe je bilo konec.

Otroci so od veselja kričali. Samo prav majhni so kričali od strahu. Toda strah jih je na lepem srebnem vrtljaku kmalu minil.

Jožef de Veuster je tudi smeje se pristostvoval. Zdajci je prišel do čudno pobarvane, skrivnostne stojnice, v kateri je stal mož s turbanom na glavi in v dolgem črnem plašču. V roki je imel čarodejno palčko, delal zelo pomenljiv obraz in klical:

»Messieurs, dames! Vous voyez le plus célèbre illusionniste équilibriste et le plus fameux prestidigitateur du siècle. Vous allez voir...«

»Gospodje, dame! Pred vami je najslovitejši akrobat in najsлавnejši rokohitree našega časa. Videli boste...«

Dalje pa čarodej ni prišel, kajti že je zaklicalo nekaj krepkih glasov:

»Govori flamsko, dečko! Mi ne razumeemo tvojege gaganja!«

Čarodej se je namrdnil in rekel:

»On ne parle flamand qu'aux boeufs et cochons!«

daj bo Flamska umrla in nihče je ne bo več prikljal v življenje.«

Zalosten in brez besed je učitelj nekaj časa gledal predse. Nato pa je rekel kmet de Veuster:

»Gospod učitelj! Moj sin Jožef bo moral nekoč prevzeti mojo kmetijo in trgovino s semeni. Toda ne zna niti besedice francosko. Za kupčijo pa jo nujno potrebuje. Ali naj ga torej dam v šolo, kjer se bo naučil jezika? Ali se ne bo morda fant potem nekega dne vrnil kot Francoz?«

»Oče,« je dejal učitelj ginjen, »v imenu božjem pošljite fanta v kako francosko šolo! Jožef je skoz in skoz Flamec. Flamske ne bo nikoli pozabil in najsi bi šel na konec sveta.«

Pravkar sta se Jožef in Marija smeje se prisukala mimo starih.

»Lep par,« je kakor sam zase zamrmral kovač.

»Bi nič ne imel proti, če ostaneta za vse življenje,« je odgovoril de Veuster. »Toda za to je še čas. Jožef je star šele sedemnajst let.«

(Nadaljevanje)